

Vasakult paremale Marvin Mitt, Viljar Soosaar, Andres Tõlp ja Fritjo Pukk.

T69 on Parim tudengibänd

13. märtsil toimus Tallinnas Buen Provecho restoranis tudengiüritus Jäälõhkuja 2008, mille raames valiti välja parim tudengibänd.

Kõigepealt pidid bändid saatma eelvooru enda demo, kust valiti viis parimat, kes astuksid võistlustulle finaalis 13. märtsil. Edasi pääsesid Cansel Case, KukeProtest, Boom Truck, Stupid Luck ja meie oma T69.

Buen Provecho lavalaudadel oli igal ansamblil aega endast parim anda 30 minutit. Kui alguses oli rahvast bändidele kaasa elamas natuke vähem, siis hiljem oli möll juba päris suur. Väga oluline oligi just publikule meele järele olla, sest tema oli see, kes otsustas võitja. Pean ütleva, et seda bändid oskasid!

Hääletama asuti siis, kui kõik võistlejad kuulutati/vaadatud ja lavalt oli peaesineja Memoriaalansambel. Tundus, et päris paljud olid oma otsuses kindlad ja viskasid oma hääletussedeli üsna ruttu kasti, kuid oli ka neid, kes tegid seda päris viimasel hetkel. Kohalikel bändidel olid isegi väikesed fännklubid kaasas.

Peaesineja ettemääratud hingetõm-

bepausi ajal ronisidki korraldajad ise lavale, kaasas kast auhindade ja muu nanniga. Adrenaliini tõstmiseks alustati kolmandast kohast, siis nimetati neljas ja teine, ning lõppu jäeti esimene ja viimane – kas kõik või mitte midagi!

See küsimus jäi vaevama kahte tudengigruppeeringut, kuid õnneks ei lastud neil kaua piinelda, kuulutati valjusti, et Parim tudengibänd 2008 on T69!

Rõõmu ja üllatust jätkus palju. Nagu poisid ka ise pärast rääkisid, oli see pingemoment päris hästi õnnestunud ja toimus. Oleks ju võinud arvata, et paremini läheb mõnel pealinna pundil, kuid tõelised publiku üleskütjad tulevad ikka Tõstamaalt!

Auhinnad oli välja pannud Jägermeister, ISIC, Tallink, Rahvuskooper Estonia, Orbit ning amor.ee. Samuti pääseb võitja esinema Tallinna tudengite kevadpäevade raames toimuvale Peda Folgile, 22. aprillil algusega kell 20 Kultuurikatlas (Linnahalli läheduses). Lisaks võib neid näha esinemas nii tudengitelgis kui ka lõpupeol ööklubis Parlament. Palju õnne veelkord!

Kadri Salu, T69 toetaja

TÄNA LEHES:

Juhtkiri lk 2
Teedest ja telesaatest lk 2
Seliste kirik sai uue kujuseina lk 3
Vallavalitsuse info lk 4-5
Jäätmeveost lk 6-7
Maailmaparandamine lk 8-9
Südamenädal lk 9
Lugemissoovitus lk 10
Järvede kalastik lk 10-11
Kevadine elu keeb lk 12
Manijalaste seiklused pealinnas lk 12-13
Kalajutt lk 14
Olen osa loodusest lk 14-15

Jüriöö ülestõusu
665. aastapäeva
tähistamiseks
traditsiooniline
Tõstamaa

JÜRIÖÖ JOOKS

reedel, 25. aprillil

- Registreerimise algus rahvamaja ees kell 20.30; avamine kell 20.45; start kell 21.15
- 6 liikmelised (3N+3M) võistkonnad
- Võistkonnal peab olema teatepulgana kasutatav tõrvik (vähemalt algul põlev)!
- ühe etapi pikkus ca 400 m
- vanusegrupid: võistkonna koguvanus kuni 60 aastat, 61-90 aastat, 91-180 aastat, üle 180 aasta!

Auhinnad parimatele, loosiauhinnad!
Kevadmeeleolu loob Puhkpillistuudio,
lühietendus "Jüriöö lugu".

Tule veeda sportlik kevadõhtu!

JUHTKIRI

▣ Kas teeme ära? Hulk tuntud nägusid kutsub meid iga päev kaasa lööma prügikampaanias, et Eestmaa puhtaks saaks.

Muidugi, sest mõtleb inimene ei taha leppida selle lagaga, mida ajukäibikud endast maha jätvad. Iga normaalne tõstamaalane koristab ja kraamib juba ammu ümber maja ja prügigi viib konteinerisse või komposteerib.

Tõesti, kõlab uhkelt, ehk isegi idealistlikult. Kahjuks! Sest see teine tõstamaalane peab pidu, laeb oma tpsid ja läbu kilekotti ning leiab, et parim paik sellel kotikesel oleks kusa-gil laululava kandi võsas. Ja kolmaski teeb remonti ja vahetab mööblit, leiab, et ehitusprahi õige paik on ikka metsaveeres. Aga neljas riigi kodanik, kus iganes ta ka Eestimaal ei asu, peab salamisi plaani, et suure kampaania käigus vaikselt oma kodupraht lipujaamadesse nihverda-da. Uskumatu, aga sellist plaani peavad paljud ja sestap ei avalikustata eelnevalt lipujaamade asukohti. Vot selliste mitmekesiste inimestega elame me iga päev kõrvuti ja äratagemine käib igas mõttes.

Aga, au neile kampaania korraldajatele, sest nagu registreerimistest näha, on meie hulgas veel hea hulk terve mõistusega inimesi. Ja, hei teie, passiivselt konutavad noored, kelle eest peab vallavalitsus hoolt kandma. Pange oma luitebrigaad kokku ning minge ja tõestage, et saate seltsis ühe väärt koristusteoga hakkama.

Jään järgmisesse lehte ootama teie grupipilt kogutud prügikuhilate taustal.

Ülle Tamm, toimetaja

Teedest ja telesaatest

Mõni aeg tagasi oli telesaates Vösareporter võimalik vaadata lugu Tõstamaa vallas Pärakülas elava Tõnningute pere teeprobleemist.

Riigiteest 1,3 km kaugusel asuva majapidamiseni ei lähe igal aastaajal autoga sõideta-vat teed. Selgus ka olukorras süüdi olev isik – tööga mitte toime tulev vallavanem.

Pere jaoks on probleem kahtlemata olemas. Järgnevalt sellest, kuidas probleem tekkis, miks vald pole teed ehitanud ja millised võiks olla lahendused.

Perenaine on väitnud, et nad ostsid Erma talu sellepärast, et hind oli väga odav. Enda sõnul juhtis ka tolleaegne valla maanõunik ostjate tähelepanu sellele, et talu asub riigiteest kaugel, sinna ei lähe munitsipaalteed, olemasolev eratee staatuse tee kuulub mitmele omanikule ja on halvas seisukorras. Ilmselt oli see ka peapõhjus, miks hind odav oli. Pere esindaja väitis saate salvestamisel, et nad käisid vaatamas talvel külmunud maaga, müüja väitis, et hea tee jne.

Siit soovitus kõigile majastajatele: vaadake põhjalikult, mida ostate. Üks olulisi asju on juurdepääsutee. Kui see pole riigi ega munitsipaaltee vaid eratee, on vaja hinnata selle korrashoiu võimalusi ja enda suutlikust teed korras hoida. Kui tee läbib teisi kinnistuid, on asi veelgi

keerukam. Tuleb sõlmida kokkulepe servituudi seadmise ja kulude katmise osas.

Oma otsuseid on õigus langetada igaühel ise kuid nendega kaasneb ka vastutus. Eelnevaga oleks pidanud enne Erma tallu elama asumist arvestama ka Tõnningud. Kas asuda sellisesse kohta elama, kas viia sinna haige vanaema ja laps?

Tõstamaa vallas on juurdepääsuprobleeme suhteliselt vähe, sest vallavalitsuse ja volikogu seisukoht maareformi käigus oli võtta munitsipaalteedeks kõik avalikult kasutatavad olemasolevad teed, kus on avalik huvi (elab mitu peret, viib mõne avalikult kasutatava objektini jms.) ja see oli maareformiga võimalik. Täna on munitsipaalteid ja tänavaid kokku 111 km, need on mõõdetud ja kantud teeregistrisse. Uute elamute rajamisel ei väljasta vallavalitsus enne ehitusluba kui ehitaja on rajanud juurdepääsutee.

Võimaluste piires on vald toetanud ka eratee omanikke. Nii eraldati 2006. aastal, kui Alu karjääris kruusa purustati, kuni kolm koormat purustatud kruusa majapidamisele elamuni viiva tee korrastamiseks tingimusel, et kraavid korras, võsast puhastatud ja tee aluskiht olemas. Abi sai ca 40 majapidamist. Abistanud oleme greiderdamisel ja talvel lükkame lume ka elamuteni viivatel erateedel.

Ka Tõnningud taotlesid kol-

me koormat kruusa. Vaatasi-me tee üle. Alustada tulnuks teeäärse võsa raiumisest, kaevata vee ärajuhtimiseks kraavid, korrastada teealus ja alles seejärel oleks saanud peale vedada purustatud kruusa. Saatejuhi seisukoht, et selleks kuluks mitte 3 vaid 300 koormat, on ülepaisutatud, kuid tõde on ilmselt kuskil keskel.

Mida võiks Tõnningute soovitada. Eks igaüks lange-ta oma valikud ise, aga ehk võiks kõigepealt ära vormistada enda kinnistu, seejärel tee vormistamiseks sõlmida kokkulepped teiste maaomanikega ja seada servituudid. Võtta hinnapakkumised, palju tee kordategemine maksab. Seejärel kaaluda oma võimalusi ja suutlikust Ermal elada. Ehk võtta kasutusele kergedamad transpordivahendid nagu ATV, mootorsaan jne.

Igal aastal koostatakse vallateede teehoiukava, mille kinnitab volikogu. Teehoiuvahendid on ette nähtud munitsipaalteede-tänavate korrashoiuks. 2007. aastal oli selleks vahendeid 1,6 miljoni ulatuses ja volikogu ei pidanud võimalikuks finantseerida sellest Erma talu eratee remonti (maksumus hinnanguliselt üle poole miljoni krooni).

Ehk on selle kirjatüki põhjal võimalik paremini otsustada valla ja vallavanema tegevatajtmiste osas.

Toomas Rõhu,
vallavanem

TÕSTAMAA VALLAVALITSUS KUTSUB KÜLAKOOSOLEKUTELE

- ▣ **Lõuka, Ermistu** - esmaspäeval, 21. aprillil kell 17.30 Tõstamaa mõisatallides
- ▣ **Tõstamaa, Värati** - teisipäeval, 22. aprillil kell 17.30 Tõstamaa rahvamajas
- ▣ **Tõlli** - teisipäeval, 29. aprillil kell 17.30 Merelaiu puhkekülas
- ▣ **Kavaru** - esmaspäeval, 5. mail kell 17.30 Kavaru sadamas

- ▣ **Pootsi, Lao, Peerni** - teisipäeval, 6. mail kell 17.30 Pootsi keskuses
- ▣ **Kastna, Ranniku, Rammuka** - kolmapäeval, 7. mail kell 17.30 Kastna rahvamajas
- ▣ **Tõhela, Kiraste, Männikuste, Alu** - neljapäeval, 8. mail kell 17.30 Tõhela rahvamajas
- ▣ **Seliste, Päraküla** - reedel, 9. mail kell 17.30 Seliste külatas

Räägime omavalitsuse tegevusest, külade ja valla arengukavast, külategemistest, valime küllavanemad

TOIMETUS

Toimetaja Ülle Tamm tel 505 5340 Küljendaja Pille Paalam,
Internet: www.tostamaa.ee
Saatke meile oma jutte ja fotosid aadressil leht@tostamaa.ee

Levi: Tõstamaa PMÜ kauplus, Teeristi pood, Seliste Jaani pood, Pootsi pood, Tõhela pood, Tõstamaa bensiinijaam.
Trükikoda Hansaprint
Tiraaž: 600tk

Seliste kirik sai uue kujuseina

Seli-Tõstamaa Apostlik Õigeusu Kirik on ehitatud Riia munkade poolt ja pühitsetud püha Basilios Suure auks 16.07.1864.aastal (elas IV sajandil ja on mungaelu reeglite alusepanija ning meie kiriku teenistuskorra ühtlustaja).

Vahepealne ateistlik riigikord sulges koguduse, viidi minema kiriku sisustus ja hoone jäeti ajahamba pureda. Suure idanaabri võimu alt vabanedes hakati ka kirikut tasapisi taastama.

17. novembril 2007.aastal pidasime selles kirikus üle mitmekümne aasta taas Jumalikku Liturgiat ja kokutunud rahvas otsustas koguduse taastada.

Meie ülemhingekarjane, metropoliit Stefanus pakkus kogudusele võimaluse tuua kirikusse uus kujusein Laatre Pühavaimu kirikust, mis ootas lahtivõetuna Valga Isidori kirikus. Kujuseina ületoomine õnnestus eraannetajate toetusel. Et kujusein vajas tublisti korrastamist, siis sai kaubeldud seda tegema töömehed Kaido Pärma ja Janno Jõe. Oma õla panid alla Tõstamaa vald ja Eesti

Töömehed ja koguduse juhatus paigaldatud kujuseina ees.

Apostlik Õigeusu Kiriku Kirikuvalitsus, kes kandsid kujuseina taastamise ja paigaldamise kulud.

Kujusein, ehk kreekapäraselt ikonostaas, on õigeusu kirikus oluline, sest see ühest küljest eraldab maist tegelikust taevasest, kuid teisalt selles olevad ikoonid annavad meile ettekujutuse taevase, Jumalariigi olemusest.

Reedel, 11. aprillil kogunesid Seliste kirikusse valla esindajad, koguduse juhatus

ja töömehed, et koos tunda headmeelt valminud kujuseinast ja tehtud töö vastu võtta.

Kujuseina ülespanek on pika tee algus - nüüd tuleb kirikus sisustada altar, kujundada kirikusaal ja ka päevinäinud hoone vajab pidevat korrastamist. Aga eks vaevanägemine viib meid eemale maisest ja toob lähemale iga-vikulisele.

Enos Heinsoo,
koguduse preester

Teeme ära 2008

Et ei peaks Tõstamaa vallas ringi sõites vedelema prügi pärast häbenema ja toetamaks inimeste initsiatiivi muuta eestimaa puhtamaks, ühines ka Tõstamaa vald kampaaniaga "Teeme ära 2008", mille raames plaanitakse 3. mail koristada rämpsu üle Eesti.

Kutsumegi ka Tõstamaa inimesi tööst osa võtma ja andma oma panus isetekkelistest prügimägedest lahti saamisel.

Suur koristuspäev toimub laupäeval, 3. mail algusega kell 10. Registreeruda saab kuni 27. aprillini aadressil www.teeme2008.ee. Kui antud aadressil ei saa enam registreeruda (arvutiprogram-

miga on välja arvatud koristajate hulk vastavalt prügikogusele igas vallas), siis palume ühendust võtta aadressil kerli@tostamaa.ee.

Soovijatel tuleb panna kokku 3-15 liikmeline meeskond. Meeskonna pealikud peavad kogunema kella 9.30-10 nn lipujaama, kus jagatakse neile vajalik informatsioon: koristuspaigad ja töövahendid.

Täpsemad juhised (kuhu koguneda, mis kaasa võtta) saadavad korraldajad vähemalt nädal enne koristuspäeva.

Koristuspaika tuleb minna meeskondadel oma transpordiga. Koristustiimid korjavad prügi kottidesse, sul-

gevad kotid ja jätavad tee äärde, transiitim võtab kotid metsast ja toimetab need lipujaama, kus lipujaama tiim need omakorda konteinerisse panevad. Kui keegi soovib vabatahtlikuna osaleda oma transpordiga koristuspäeval, siis anda sellest teada mailile kerli@tostamaa.ee.

Peale koristust pakume tasuta lõuna kõigile osalejatele Tõstamaa Keskkooli sööklas.

4. mail korraldatakse tänukontsert kõikidele kampaaniast osavõtjatele kolmes Eesti linnas - Tallinnas, Tartus ja Narvas. Jälgide infot aadressil www.teeme2008.ee.

Tõstamaa vallavalitsus

110

5. aprillil teostas politseipatrull liiklusjärelvalvet Pärnumaal Tõstamaa vallas, Audru-Tõstamaa-Nurmsi mnt 21. kilomeetril, kui kell 17:45 märgati lähenemas sõiduautot Toyota Corolla. Eelnevalt oli Lääne Politseiprefektuuri juhtimiskeskusele laekunud informatsioon, et antud sõidukit võib juhtida lubadeta ja alkoholihoobes isik. Politseipatrull andis sõidukile siniste-punaste vilkuritega ning sireeniga peatumismärguande, millele auto ei reageerinud ning jätkas sõitu mööda kõrvalteid. Politseisõiduk järgnes põgenevale autole, mis kohati suures vahemaad ja tekitas liiklusohutlikke olukordi. Politseiametnik tegi sõiduki peatamiseks 7 hoiatuslasku õhku. Kell 18 sõiduk peatus.

Selgus, et juhiroolis oli 15-aastane lubadeta juht, lisaks puudus sõidukil ka kehtiv liikluskindlustus. Sõidukis viibis peale juhi veel kolm 18-aastast, üks 19-aastane ning üks 16-aastane noormees. Kõik sõidukis viibijad olid turvavööga kinnitatud.

Sõiduki juht toimetati Pärnu politseiosakonna arestimajja, joovet tal ei tuvastatud. Esmaspäeva, 7.04. hommikul määras Pärnu maakohus noorukile kümme ööpäeva aresti.

110

18. märtsil kell 10.35 teatati tulekahjust Tõstamaa vallas Pootsi külas. Päästjate kohale jõudes põles heinaküün (5x20 m) lahtise leegi- ja ning oli suures osas juba hävinud. Põleva hoone lähedal olid ka kõrvalhooned ja elumajad, mis suudeti tulest päästa. Laohoone hävis tules praktiliselt täielikult, püsti jäid osalt tuhaplokist ja osalt puidust seinad. Tulekahju saadi kontrolli alla kell 12.19, viimane auto lahkus sündmuskohalt 13.36.

Sündmuskohal töötas neli päästeautot ja Pärnumaa operatiivkorrapidaja. Tulekahju sai alguse hooletusest lahtise tulega.

VALLAVALITSUSE INFO

■ Vallavalitsus pakkus tööd seoses seniste töötajate pensionile minekuga majandusjuhatajale ja Tõhela raamatukogu juhatajale-kultuuritöötajale.

Majandusjuhataja kohale esitati 13 sooviavaldust. Alates 1. veebruarist töötab majandusjuhatajana Kristiina Lepik.

Raamatukogu juhataja-kultuuritöötaja kohale esitati 2 sooviavaldust. Alates 28. aprillist töötab sellel ametikohal Birgit Pere.

■ Toetustest on omaalgatus-toetuse raames toetatud Tõhela külaseltsi raamatuprojekti "Männikuste küla" 6640 krooniga, näitust "Tõhela - aeg ja inimesed" 2500 krooniga ja projekti "Koolitada noori külaliidreid" 2500 krooniga, Kastna külaseltsi projekti "Kastna küla aktiivne suvi" 3100 krooniga, Tõhela rahvamaja projekti "Kevadpidu" 3000 krooniga ja Seliste seltsi projekti "Külapäeva korraldamine" 3000.-.

Tegevustoetus 15000 krooni on eraldatud Tõstamaa kogudusele, investeeringutoetus 15000 krooni Seliste kirikule kujuseina (ikonostaasi) korraldamiseks ja 15000 krooni on eraldatud Kihnu Kultuuri Instituudile raamatu „Kudas kihnlased Manõja vallutasid“

tükkimiseks (raamatu esmaesitlus 18. aprilli õhtul kell 8 Manija saarekeskuses).

■ Manijale on taas oodata investeeringuid. Täna liinipaati on küll sõidukõlblik ja nõuetele vastav kuid nii maa- ja veetrasside kui füüsiliselt vanemas ja täiendavaid suuremaid remonte enam teha ei tasu.

Koostöös majandusministeeriumiga on otsitud lahendusi ja sõlmitud kokkulepe, et väikesaartega püüühenduse pidamise finantseerimise raames tasub majandusministeerium ka uue liinipaadi soetamiskulud kas ühekordse või liisingmaksetena.

Vallavalitsuse poolt korraldatud hankel esitas pakkumise Saaremaa firma Baltic Workboats, kes on palju sellelaadseid paate ehitanud. Paadi maksumus on 6,3 miljonit krooni, 1 miljon sellest möödunud aastal saadud väikesaarte investeeringuvahenditest tasutud, ehitusleping sõlmitud ja valmimistähtaeg on 1. märts 2009.

Möödunud aastal eraldati Kihnu programmist vahendid hõljuki soetamiseks. Kuna esialgse taotleja Kihnu vallavalitsuse huvi selle vastu pisut rauges, hõljuki asukohaks on planeeritud Munalaia sadam ja põhiliseks kasutamiseks kujuneb ühenduse-

pidamine Manijaga, ajal kui liinipaadiühendus on katkenud+eriolukorrad, siis korraldas hankel Tõstamaa vallavalitsus. Hõljuki maksumus on 1,88 miljonit krooni ja projekti omaosaluse 15% tasuvad Kihnu ja Tõstamaa vald kahasse. Praegu kasutatakse sellist hõljukit Piirissaarel ja Pranglil.

Manija sadam on antud 40 aastase hoonestusõigusega Saarte Liinidele. Käesoleval suvel on firmal kavas korraldada praami sildumiskoht ja paigaldada apereel. Loodame, et kavandatud investeeringud ka nn. „sästueelarve“ korral ka teoks saavad.

■ Tõstamaa aleviku ida-lääne kanalisatsioonitrassi põhilised tööd on teostatud ja ehitatud välja 60 liitumispunkti. Liitumisvõimalust on seni kasutanud ca 20 majapidamist, paljud on kavandanud liitumistööd eelolevale suvele.

Koostöös kolme Nurmiste küla majapidamisega ehitatakse veel veetrassi pikendus hooldekodust Nurmiste külla ja taastatakse-parandatakse tänavakatted.

■ Tõstamaa pargi uuendamiseprojektile on KIK-i poolt raha eraldatud, kuid takistuseks on kujunenud parima pakkumise teinud firma soo-

vimatus peatöövõtjana töid teostada. Seoses sellega on sunnitud teostajaks-peatöövõtjaks olema vallavalitsus ise ja töid korraldab aednik Reelika Pahlka.

■ Tõstamaa hooldekodus ei vasta tingimused enam kaasaja nõuetele. Mai alguseks valmib juurdeehituse ja rekonstrueerimise projekt, olemasoleva muutmiseks kaasaegseks 60 kohaliseks hooldekoduks. Otsime lahendusi ehituse rahastamiseks. Selle eesmärgil tegutseb hooldekodu 1. jaanuarist mitte enam vallaasutusena vaid SA Tõstamaa Hooldekoduna.

■ Noortekeskuse loomisest Tõstamaale on palju räägitud.

Väidetud, et siis saab noorte vaba aeg sisukalt sisustatud. Pisut selgusetuks on seni jäänud, miks seda praegu olemasolevates kooli, rahvamaja, raamatukogude ja külakeskuste ruumides teha ei saa, millega noortekeskuses tegeldakse, kes tegevdust ja ruumide haldamist korraldab.

Kuni 31. märtsini oli võimalus esitada taotlusi noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ja huvikoolide infrastruktuuri kaastamistamise meetmesse. Projekti eesmärgiks on arendada EL

Hulkuvad loomad varjupaika

Aeg-ajalt on ka Tõstamaa vallas üles kerkinud hulkuvate loomade probleem.

Head ja tänapäevaseks hunaanset lahenust pole probleemile olnud. Nüüd on Tõstamaa vallas koostöös teiste Pärnumaa valdadega sõlmitud koostööleping Varjupaikade MTÜ Pärnu kodutute loomade varjupaigaga, kes osutab hulkuvate loomade püüdmise ja varjupaiga teenust.

See tähendab ühelt poolt, et probleemide korral saame kasutada nende teenust. Teiselt

poolt tähendab see loomaomanikele seda, et koerte ja kasside pidamise eeskirja mittejärgimisel võidakse hulkuv loom varjupaika toimetada.

Vastavalt sõlmitud lepingule kohustub teenuse osutaja:

■ püüdma hulkuvaid koeri ja kasse omavalitsuse territooriumil ning toimetama need varjupaika;

■ vajadusel tegema koostööd loomade püüdmisel veterinaariga;

■ tagama varjupaika toodud loomade viivitamatut veterinaarkontrolli;

■ igapäevaselt toitma, joot-

ma ning muul viisil hoolitsema varjupaigas olevate loomade eest;

■ vajadusel pidama püütud loomi varjupaigas seadusega sätestatud 14 päeva;

■ esimesel võimalusel tuvatama looma omanikud ning koheselt neid teavitama;

■ kui hulkuva looma omanikku ei ole võimalik kindlaks teha, leidma võimaluse korral talle uus omanik;

■ 14-päevase pidamisaja möödumisel korraldama vajadusel looma hukkumise ning korjuse käitlemise;

■ avaldama varjupaiga vee-

bilehel aadressil www.parnu.varjupaik.ee varjupaika toodud loomade kohta informatsiooni hiljemalt 24 tunni möödumisel varjupaika saabumise arvestes.

Teenuse osutamine on valale tasuline. Kui omanik võtab varjupaika toimetatud ja seal peetava looma tagasi 14 päeva jooksul looma kirjeldamise avaldamisest, siis selle looma varjupaigas pidamise kulud katab looma omanik.

Probleemidest hulkuvate koerte ja kassidega tuleks teada-tada vallavalitsusse tel 449 6180

Sotsiaaltöö

tõukefondide toel vastavalt „Elukeskkonna arendamise rakenduskavale“ noorsootöö infrastruktuuri, mis loob kättesaadavaid võimalusi noortele oma oskuste ja teadmiste arendamiseks, mitmesuguste õpikogemuste saamiseks ja seeläbi suurendab noorte toimetulekuoskusi ja tööhõivevalmidust.

Tõstamaa vallavalitsus taotles projektiga toetust noortekeskuse ruumide väljehitamiseks rahvamaja teise korruse katusealuses osas, kuhu on võimalik rajada ka omaette sissepääs.

Esitatud eelprojekti eelarve on kokku 3,4 milj. krooni, sellest omafinantseering 0,2 milj. Tänaseks on teada, et kokku laekus 186 projekti kavandit, millest 102 on avatud noortekeskuste, 77 huvikoolide ja 7 teavitamis- ja nõustamiskeskuste ehitamiseks või renoveerimiseks. Juhul kui meie projekt peaks leidma rahastamist, peame oskama täpselt vastata lõigu algul esitatud küsimustele.

□ Puhkekohtade rajamise projekti raames on valmimud vaatetornid Lindi sookaitseala serval (pildil) ja Tõhela järve ääres. Veel ehitatakse vaatetornid Kastnasse ja Ermistu järve äärde. Suvehooajaks on kavas paigaldada puhkekohtadesse ka enamus projektiga kavandatud väikevahendeid (pingid, prügikastid, stendid jne.)

□ Lasteaias renoveeritakse eeloleval suvel üks lasteaiaühik ja osa abiruumi, korraldatakse korterelamute poolne fassaad ja jalgteed. Tööde maksumus on 1,6 miljonit krooni, millest 0,5 miljonit saadi toetusena hasartmängumaksu programmist.

Kaalumisel on võimalused tervisekeskuse üleviimiseks lasteaia olevatesse vabadesse ruumidesse ja kogu lasteaia remondi lõpetamise võimalused.

Võimalus on esitada projekti kavandeid riigieelarvest finantseeritavasse koolieelarvest lasteasutuste kohtade loomise ja renoveerimise meetmesse. Vallavalitsus esitab sinna Tõstamaa lasteaia renoveerimise taotluse.

□ Jäätme punkti korrastamiseks ja arendamiseks on saadud toetus 0,4 milj. krooni KIK-ilt.

Ehitatakse uus piirdeaed, korraldatakse hoone, muretsetakse juurde konteinereid.

Tõstamaa vallavalitsus on eraldanud sotsiaaltoetusi 2008.a. I kvartalis järgmiselt:

□ Hooldajatoetust 29 taotlejale summas 31 800.-

□ Puudetoetust 10 taotlejale summas 7840.-

□ Sünnitoetust 5 taotlejale summas 30 000.-

□ Matusetoetust 3 taotlejale summas 6000.-

□ Küttetoetust 5 vähekindlustatud perele summas 12 000.- ja 3 erivajadusega inimesele summas 7500.-

□ Sotsiaalkorterite hädavajalikeks remonttöödeks tasutud summas 78604.-

□ Sõidutoetust eriarsti juurde 2 taotlejale summas 4000.-

□ Abivahendi toetust erivajaduste katmiseks 1 taotlejale summas 2464.-

□ Transporditoetust puudega lapsele, 1 taotlejale summas 4071.-

□ Ravimitoetust puudega inimestele, 6 taotlejale summas 5213.-

□ Ravimitoetust lapsele, 1 taotlejale summas 760.-

□ Prillitoetust lapsele, 2 taotlejale summas 5090.-

□ Prillitoetust puudega inimesele, 1 taotlejale summas 1525.-

□ Koolitoetust 3 taotlejale summas 3000.-

□ Toidutoetust lasteaia söögiraha kompenseerimiseks, 7 taotlejale summas 3490.-

□ Kasuperetoetust 1 taotlejale summas 2700.-

□ Kriisiabi hädavajalikeks kulutusteks vähekindlustatud peredele, 2 taotlejale summas 4900.-

□ Puudega laste kohamaks Pärnu Lastekodule, 3 taotlejat summas 35 838.-

□ Hooldajatoetuse eest makstud sotsiaalmaks summas 16 038.-

□ Õpilastranspordi eest makstud summas 207 330.-

□ Hooldekodu kohamaks tasutud 13 Tõstamaa valla hooldealuse eest summas 98 936.-

□ Toimetulekutoetust makstud 15 taotlejale summas 56 050.-

□ Sõlmiti 1 perekonnas hooldamise leping alaealise orvu kasvatamiseks kuni tema täisealiseks saamiseni. Pärnu Maakohtule esitatud taotluse alusel määrati eestkostja kolmele vanemliku hoolitsuseta jäänud alaealise lapsele.

□ Koduhooldustöötaja hooldusel on 5 vanurit.

21.01.2008 toimus valla arengukava sotsiaalvaldkonnana töögrupi koosolek, kus arutati lähiaastate tegevusi ja toodi välja järgmised olulisemad arengueesmärgid:

□ Hooldekodu laiendamine ja kaasajastamine, juurdeehituse rajamine ning teenuste väljaarendamine

□ Hooldekodu laiendamise baasil luua järgmised teenused: päevakeskus, turvatuba, pesemisvõimalus, supiköök

□ Uue kaasaegse tervisekeskuse rajamine

□ Puuetega inimeste sotsiaalhoolekande arendamine, kaldteede ja käsipuude ehitamine, vaimse puudega noorte juhendaja koolitamine ja teenuse pakkumine, invatranspordi loomine

□ Eluasemeteenuse arendamine, sotsiaalkorterite remont

□ Noorsootöö korraldamine, noortekeskuse loomine ja noorsootöötaja tööle võtmine

□ Toimetuleku toetamine, koduteenuse ja tugiisiku süsteemi laiendamine, koolituste ja rehabilitatsiooni korraldamine töötutele.

Tõstamaa vallavalitsus

Korraldatud jäätmevedu rakendub Audru, Lavassa Tõstamaa ja Varbla valdade haldusterritooriumil

Vastavalt Jäätmeseaduse § 66-le on omavalitsustel kohustus oma haldusterritooriumil korraldada olmejäätmete kogumine ja vedu selleks ettenähtud jäätmekäitluskohta. Korraldatud olmejäätmete veo põhieesmärkideks on hoida keskkonda ning hõlmata jäätmekäitlusesse kõik jäätmetekitajad – kaasa arvatud need eramajad, suvilapiirkonnad ja väikeettevõtted, kes seni ei ole veel prügiveoga liitunud. Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud kodumajapidamises tekkivad olmejäätmed, kaubanduses-, teeninduses- ja kontorites tekkivad jäätmed.

Audru-, Lavassaare-, Koonga-, Tõstamaa- ja Varbla vallad korraldasid ühiselt avaliku konkursi vedaja leidmiseks ja ainuõiguse andmiseks korraldatud veoga hõlmatud veopiirkonna teenindamisel.

Konkursil osalenud ettevõtetest tegi soodsaima hinnaga pakkumise AS Cleanaway, kellele omistati jäätmeveoainuõigus järgneva kolme aastaks.

Jäätmeveoainuõiguse leping jõustub alates 1. juunist 2008. Korraldatud jäätmeveo rakendamisest alates puudub teistel jäätmekäitlusettevõtetel õigus nimetatud piirkonnast korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeid koguda ja vedada.

Korraldatud veole ülemineemisega leiavad aset mitmed olulised muudatused ka jäätmevaldajate igapäevaelus. Palume siinkohal juba ette oma tulevaste ja tänaste klientide mõistvat suhtumist korraldatud jäätmeveole ülemineku perioodil.

Esimene ja ilmselt ka kõige tülilikam muudatus on see, et 31. maist 2008 lõpevad automaatselt seni kehtivad jäätmeveo lepingud, kuna kõikidel jäätmeveoettevõtetel lõppevad jäätmeveolad korraldatud jäätmeveopiirkonnas veoteenuse

osutamiseks. Tõrgeteta teenuse osutamiseks on vedaja ja jäätmevaldaja vahel tarvilik sõlmida uus jäätmeveoleping, seda ka nendel jäätmevaldajatel, kes täna juba omavad jäätmeveolepingut AS-ga Cleanaway.

Uute lepingute sõlmimisega alustame alates maist 2008. Lepingu teksti ja teenuste hinnakirjaga saab tutvuda meie kodulehel www.cleanaway.ee. Juhul kui jäätmevaldajal on täna kehtiv jäätmeveoleping AS-ga Cleanaway, AS-ga Ragn-Sells või ISS Eesti AS-ga saadetakse nendele jäätmevaldajatele mai esimeses pooles uus eeltäidetud leping

Uute lepingute sõlmimisega alustame alates maist 2008.

postiga. Eeltäidetud lepingus sätestatud tingimuste sobivuse korral pole tarvis teha muud, kui lepingu üks eksemplar allkirjastada ning postitada see meile tagasi.

Juhul kui jäätmevaldaja rendib 31. maist kehtetuks muutuva lepinguga jäätmekonteinerit mõnelt teiselt jäätmevaldajalt kui AS Cleanaway, tuleks täpsustada, kas edaspidi soovitakse kasutada AS Cleanaway rendikonteinerit või muretseb jäätmevaldaja selle endale ise.

Jäätmevaldajad, kellel seni pole kehtivat jäätmeveo lepingut AS-ga Cleanaway, ISS Eesti AS-ga või AS-ga Ragn-Sells, saavad mais eeltäidetud lepingu postiga. Eeltäidetud lepingus pakutakse jäätmevaldajale miinimum paketti (s.o. 80 liitrise konteineri tühjendus 28 päeva tagant ja eeldusega, et jäätmevaldajal on olemas isiklik konteiner). Sätestatud tingimuste sobivuse korral pole tarvis teha muud, kui

lepingu üks eksemplar allkirjastada ning postitada see meile tagasi.

Need jäätmevaldajad, kes soovivad pakutud paketist erinevaid tingimusi (erinev konteineri maht, veosagedus või konteineri rentimise või ostusoo), nendel palume muudatustest meile teada anda, et saaksime ka Teiega kooskõlastada jäätmeveo tingimused ja vajadusel paigutada puuduvad jäätmemahutid.

Lihtsaim võimalus uue lepingu sõlmimiseks on saata oma andmed meie kodulehe kaudu, vastava ankeedi leiate Cleanaway kodulehelt www.cleanaway.ee, klikates teenuste loetelus nupule "Korraldatud jäätmevedu" avaneb piirkondade loetelu ning oma piirkonna lehelt leiate lingi "Lepingu sõlmimiseks vajalikud andmed". Lepingu sõlmimiseks võib andmed meile saata ka tavapostiga, faksi teel või e-postiga: muuk.parnu@cleanaway.ee, faks 43 55029, Musta tee 9 Viljandi 71008.

Seadusest tulenevalt on korraldatud jäätmeveo rakendamisest kõik jäätmevaldajad liitunud jäätmeveoga automaatselt - kirjaliku lepingu mitte omamine või sõlmimata jätmine ei vabasta

Soodsama hinnaga teenuse osutamine saavutatakse jäätmeveo ringide optimeerimise tulemusel.

kedagi kohustusest jäätmeid omavalitsuse poolt kehtestatud tingimustel ainuõigust omavale vedajale üle anda. AS Cleanaway alustab jäätmeveo vedu kõikidelt jäätmevaldajalt omavalitsuse poolt vedajale üle antud jäät-

mevaldajate registri alusel, olenemata sellest, kas meil on jäätmevaldajaga sõlmitud kirjalik leping või mitte.

NB! Juhul kui jäätmete väljaveopäeval jäätmeid vedajale üle ei anta, on vedajal õigus esitada nn. tühisõidu arve!

Juhul kui jäätmevaldaja ei ela või ei tegutses korraldatud jäätmeveopiirkonnas asuval kinnistul ja seetõttu ei teki ka sellel kinnistul jäätmeid, saab jäätmevaldaja taotleda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemise otsust üksnes kohalikul omavalitsuselt, saates sinna vastavasisulise avalduse, mis peab sisaldama muuhulgas põhjendust mitteliitunuks lugemise vajaduse kohta.

Juhul kui jäätmevaldajad elavad korrusmajas või mitme-pereelamus, on võimalik sõlmida ka ühiskasutusleping – mis igapäevaelus tähendab, et mitu peret hakkavad kasutama ühte konteinerit.

Sellise lepingu sõlmimiseks tuleb meile saata vastavasisuline avaldus: kes ja mis aadressil soovivad ühislepingut sõlmida, millises suurus konteineri kasutatakse ja kellele vedaja hakkab esitada arveid. Sellise avalduse laekumisel saab AS Cleanaway koostada vastavasisulise eeltäidetud lepingu, mis saadetakse kõigile osapooltele allkirjastamiseks.

Teine oluline ja samas ka jäätmevaldajatele segadust tekitav muudatus on seniste väljakujunenud ja harjumuspäraste jäätmeveopäevade võimalik muutumine. Uute lisanduvate aadressidega on vajalik optimeerida jäätmeveoki teekonda ning just seetõttu võivad mõnevõrra muutuda senised väljaveopäevad.

Lisaks on kohaliku omavalitsuse määrusega kehtestatud kõikidele jäätmevaldajatele minimaalsed jäätmeveo sagedused: väikeelamute puhul jäätmemahutite

saare, Koonga, 1 juunist 2008

tühjendamise sageduseks mitte harvem kui kord kuus ja hõreasustusaladel mitte harvem kui kord kvartalis.

AS Cleanaway edastab veo-päevade graafiku kõikidele lepingulistele klientidele ning samuti teavitame enne veo algust kõiki neid kliente, kes pole vedajaga sõlminud uut kirjaliku lepingut. Veopäevade graafik saab olema kättesaadav ka AS Cleanaway kodulehel.

Kolmas ja meeldivam muudatus on see, et seoses korraldatud jäätmeveole ülemineemisega muutuvad jäätmeveo teenuse hinnad senisest soodsamaks. Soodsama hinnaga teenuse osutamine saavutatakse eelkõige jäätmeveo ringide optimeerimise tulemusel ja just seetõttu tuleb arvestada prügiauto graafikuga ka eraldi lisaveo tellimisel.

Korraldatud jäätmevedu võib küll esmalt tunduda tülikas ja keeruline, kuid selle rakendamine annab igale elanikule ja ettevõtjale garantii, et tema jäätmeid käideldakse võimalikult keskkonnasäästlikult ning parima hinnaga.

Korraldatud jäätmeveo kohta saab küsida lisainformatsiooni kohalikust valla-avalitsusest ja AS Cleanaway klienditeenindusest. Lisaks toimuvad aprilli- ja mai-kuus Teie omavalitsuse territooriumil infopäevad, et vajadusel ja huvi korral esitada küsimusi lepingu tingimuste jms. korraldatud veoga seonduva kohta.

Infopäevad toimuvad omavalitsuste ruumides, allpool toodud kuupäevadel ja kellaaegadel:

Tõstamaa vald
30. aprill 2008

□ kell 10–11:30 Poosti keskus

□ kell 12–13:30 Tõhela rahvamaja

□ kell 14–16 Tõstamaa rahvamaja

AS Cleanaway

Algab poollooduslike koosluste toetuste kooskõlastamine

□ Vastavalt põllumajandusministri määrusele "Poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord aastateks 2007–2013" alustab Riiklik Looduskaitsekeskus (LKK) taotluste kooskõlastamist.

Kooskõlastuse saamiseks tuleb saata taotlus ning kaart LKK kontorisse aadressil Riiklik Loodusaktisekeskus Vana-Järve, Tali side, 86107,

Pärnumaa. Samuti on võimalik kooskõlastusi saada tulles LKK Pootsi kontorisse, kus kooskõlastatakse taotlusi 28. aprillil ning 5. mail. Juhul kui soovite tulla kohapeale kooskõlastama, siis tuleb kaasa võtta eelmise aasta taotluse koopia. Samuti palume ennast eelnevalt aja saamiseks registreerida tel 445 1760 või 524 5891. Täiendav info tel 527 0190.

Heikki Luhamaa
LKK Pärnu-Viljandi regioon

Jäätmepunkt avatakse mais

□ Jäätmepunkt avatakse sellel kevadel 3. maist. Tutvu ka Jäätmepunkti kodukorraga.

Tõstamaa valla Jäätmepunkt asub Tõstamaa alevikus Raba tn. 1b. Jäätmepunkti lahtiolekuaeg on laupäeval 10 - 12.

Jäätmepunkt ei võeta vas-

tu olmejäätmeid, sest igal majapidamisel peab olema prügikast ja leping jäätmeid vedava ettevõttega.

Jäätmete äraandmise eest tuleb tasuda 25 krooni (kuni 1 m³). Kui jäätmeid on rohkem, on tasu 100 krooni kuupmeetri eest, maksimumselt võetakse vastu 3

kuupmeetrit. Suuremate ehitus- ja lammutusobjektide, suuremate koristustööde puhul tuleb Teil jäätmeid ise üle anda jäätmeid vedavale või vastuvõtvale ettevõttele.

Jäätmeid saab üle anda vaid lahtioleku ajal! Jäätmepunkti kontaktisik on Kalev Martson, tel 522 3024.

Jäätmepunktis võetakse vastu järgmisi jäätmeid:

Vanametall	Kõikvõimalik vana raud
Vanadrehvid	Sõiduautorehvid, veoautorehvid jm
Elektroonikajäätmed	Kodutehnika, kodumasinad, audio-video seadmed, pesumasinad, pliidid jm.
Ohtlikud jäätmed	Aegunud ravimid, vanad akud, värvid, lakid, liimid, elavhõbeda kraadiklaasid, elavhõbedalambid, patareid, jääkõlid ja õlifiltriid, õilapid, kütusejäägid, lahustid, happed, pesu- ja puhastusvahendid, televiisorid (kineskoobid), tulekustutid, taimekaitsevahendid
Tavajäätmed	Ehitusjäätmed, suurem plastmass, kile, vana mööbel, v.a eterniit
Segapakendijäätmed	Plastikpakend: PUHTAD - Jogurti- ja võitopsid, õli-, ketsupi- ja majoneesipudelid, kosmeetika- ja hooldustoodete pakendid, plastiknõud ja -karbid jm. Plastikpakendid, pakkekile. Metallpakend: Toidu- ja joogipakendi metallkaaned ja -korgid, konservipakendid, alumiinium- ja plekkpurgid. Klaaspakend: PUHTAD - värvitust järvilisest klaasist alkohoolipudeid, klaaspurgid, siirupipudelid jm. klaaspakendid. Joogikartong: PUHTAD - kartongist piima- ja mahlapakendid jm. kartongpakendid.
Papp ja paber	Ajalehed, ajakirjad, kataloogid ja reklaammaterjalid, töövihikud, paberist ja papist kaustikud, trükiga ja puhas kirja- ja joonistuspaper, ümbrikud, ilmakaaneta raamatud, pappkastid ja -karbid, jõupaber ja paberikoti jm. puhtad paberipakendid.

Liikumispiirangutest laidudel

Sangelaiud kaitseala

□ Sangelaiud on kaitse all alates 5.02.1964 aastast uuendamata kaitse-eeskirjaga – sellest tuleneb, et kehtib piiranguvööndi režiim. Liikumispiirang tuleneb vajadusest tagada linnudirektiivi järgi pesitsusrahu.

Konkreetselt Sangelaid ja Sillalaid ja neid ümbritsevad rahud jäävad hallülge ja viigerhülge püsielupaika ja seal kehtib liikumispiirang 15. veebruarist kuni 15. novembrini.

Piirang tuleneb keskkonnaministri määrusest 20.12.2005 aastast nr 78 "Hallülge ja viigerhülge püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri". RTL 29.12.2005, 124, 1969. Püsielupaiga piirid on nähtavad Maa-ameti kaardirakenduses (www.maaamet.ee).

□ Tõstamaa laidudel - 15. aprill kuni 15. juuli. Teistel Sangelaiud kaitseala laidudel tuleneb piirang linnudirektiivist ja on väga tungivalt soovituslik. Kihnu ümbruse ja Pärnu lahe laiud jäävad Kihnu hoiualale ja Pärnu lahe hoiualale.

Liikumispiirang tuleneb linnudirektiivi nõuetest ja looduskaitseaduse LKS § 55 lg 6 ja hoiuala käsitleva § 32 lg 2. alusel Linnudirektiivis ei ole konkreetseid kuupäevi ja liikumispiirang on väga tungivalt vajalik ja soovitatav, et vältida ülalnimetatud seadusepügalate vastu eksimist (pesitsusrahu tagamine ja häirimisest tingitud poegade hukkumise vältimine).

Sorgu saare kaitseala

□ Sorgu saare kaitseala asub Pärnumaal Tõstamaa vallas. Kaitse alla võeti 1991. aastal. Väikesaar võeti kaitse alla linnustiku kaitseks. Tegemist on uuendamata kaitse-eeskirjaga kaitsealaga ja seal kehtib piiranguvööndirežiim.

Laias laastus võib öelda, et 15. aprill kuni 15. juuli on sealkandi laidudel liikumine lausaliselt keelatud.

Maailmaparandamine, kasvõi nat

Lindi looduskaitseala on oma kauni maastikuga kohe "kutsub" prügi maha panema, mis muud kui teeotsad üles kaevat, et autoga läbi ei saaks.

Pootsi keskuses pesitsev loodusvaht Raivo Haamer ütleb, et ise elab ta muretult, aga töös peab ta kogu aeg mingite probleemidega rinda pistma.

Kuigi tema meelest ei ole olukord meie vallas üdsegi mitte nii kohutav, kui linnapoolses naabervallas. Asi on enamasti ikka prügis ja seda võib leida lihtsalt tee äärde poetatult kui ka sihiteadlikult metsa alla sõidutatult.

Levinud on ka arvamus, et kui viskan prügikoti kodust veidi kaugemale üle aia siis justkui poleks seda enam olemas. Armastatud prügipakkide panemise koht on Lindi looduskaitse ala, arusamatu mõtlevalle inimesele. Prügimajanduse seisukohalt on ju suurepärane, kui puhkekohtades on prügikastid, teisalt jällegi, kes siis ikkagi peaks neid haldama ja kas poleks siiski mitte targem, minnes loodusesse, võtta sealt tulles olmeprügi endaga ka kaasa, nii ei tee keegi liigseid kulutusi ja asjad on korras, arutleb Raivo.

Eramaadel lohkava korralagedusega saaks tegeleda vald, sest looduskaitsejate võim sinna peale ei hakka. Siinkohal tuleb meelde mitte just kaunis merevärav en-

Üha tihedamalt võidutseb sinavate metsade all helesinine või mõni muu purgike.

ne Munalaiu sadamat ning laga ja romula Munalaiu tee ääres. Mere ääres on üldiselt kord majas.

Tõhela ja Ermistu kandi hädadeks võib lugeda kalameeste poolt maha jäetud prügi, aga ka röövpuüki keelatud vahenditega ja valel ajal. Valla poolt on kenasti hooldatud Kastna kadastik

Otse loomulikult aitab Raivo transportida abivajavaid linde ja loomi Nigula turvakodusse. Hiljuti teatati viigripostist Valgerannas, lähijal läheb viiger juba terve ja tugevana merre tagasi. Hea, et inimesed hoolivad ja teatavad abivajajatest telefonil 1313. Eks nüüd, kui vesi läheb soojaks, hakkab meri välja kandma hukkunud hülgeid, arvab Raivo.

Viimasel ajal on moodi läinud looduskaitsetähiste paigaldamiseks kasutatavate sügavimmutatud postide varastamine ja seda ei jõua Raivo ära imestada, et keegi sõidab selle eesmärgiga mööda metsi ringi.

Sellel aastal on looduskaitse töötajatel plaanis suuremat tähelepanu pöörata laidudele ja saartele. Heiki Luhamaa sõnul on laidude probleemiks sanktsioneerimata külastamine. Lindude pesitsusperioodil toob inimese külaskäik kaasa suure kahju ja kaose.

Veel on Raivol suur mure jahipidamise eetika asjus. Nimelt tunnevad loomad looduskaitsealal ennast turvaliselt, aga kaitseala piirile organiseeritakse jahimeeste

tuke

Selle sildi post on juba korra ära varastatud.

poolt loomade söötmine ja sinna kõrvale kohe kaitsealalt välja jäävale maale pannakse üles loomade laskmiseks pukk. Kes sellisest jahist naudingut saab ja kuidas see jahieetikaga kokku käib, on Haamer nõutu. Lisaks on loomade toitmine kaitsealal keelatud. Endise jahimehena kuulutab Raivo sellisele jahipidamisele sõja.

Kalanduse üheks suuremaks vaenlaseks on nn hiinlastega kalastamine. Merre pannakse kümneid kordi rohkem võrke, kui seadus lubab ja võrgu odavuse tõttu ei viitsita neid vähimagi riski puhul välja võtta. Ja nii püüavad nad kõik elava kinni, enne kui põhja vajuvad või torm püüenised kaldale uhub. Eks see ole rannarahva südame-tunnistuse asi!

Loodus on nii seadnud, et inimene on nii ahne, kui võimalik ja altruismi siin ei esine, lisab Luhamaa.

Looduskaitsekeskuse töötajatel ei ole enesel õigust kedagi karistada, küll aga teatakse pahategudest keskkonna inspeksioonile või keskkonnateenistusele.

Loodusvahi ainsaks tõsiselt relvaks on fotoaparaat.

TT

Südamenädalal südamega südamest

Mitte keegi pole sündinud teadmise- ga, kuidas teha elus tervislikke valikuid – süüa mitmekesiselt, tasakaalustatult ja vastavalt individuaalsetele vajadustele. See on oskus, mida peab õppima.

Nii kodud kui ka õppeasutused saavad toetada tervisliku toitumise põhimõtete omaksvõtmist läbi tervislike valikute pakkumise, eakohase õpetuse ja praktilise tegevuse.

Tervisliku toitumise õpetus läbi mängu ja toitumisharjumuste kujundamine on koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse loomulik osa, milles arvestatakse lapse vanuse, arengu ja huviga antud teema vastu.

Terviseõpetuse ja –kasvatuse eesmärkide saavutamiseks on võimalik lisada tervisliku toitumise teemat kõikidesse teistesse ainevaldkondadesse (keel ja kõne, matemaatika, kunst, muusika ja liikumine) ning rakendada seda erinevate õppetegevuste kaudu. Samuti eeldab see personali enda tervislikku käitumismudelit, sealhulgas sotsiaalselt kompetentset käitumist ja tervist väärtustavat eluviisi.

Personali koostöö lastevanematega, paikkonna terviseedenduse spetsialistiga jt. huvigruppidega aitab muuta tervise arengule suunatud töö tõhusamaks ja huvitavamaks läbi erinevate tegevuste/ürituste korraldamise või nendes osalemise.

Lasteaias toimub südamenädala raames 17.aprillil tervispäev, mida aitab läbi viia perearst Madis Veskimägi. Hommikul näitab ta enda filmitud materjali tervislikest eluviisidest, toitumisest, sportimisest. Lapsed saavad mängida mitmesuguseid tootumise- ja liikumismänge. Seejärel vaatame õues uut kiirabiautot ning suuremad lapsed lähevad koos arsti ja

lasteaija personaliga 1 km. kõnnile. Järgneb tervislik lõunasöök millest kindlasti ei puudu toorsalat ja roheline sibul. Kui lapsed lõunainakut teevad, saavad täiskasvanud vaadata oma filmiprogrammi, mõõta vererõhku ja teha kolesterooliproovi.

Nüüd aga veidike sellest, mida kujutab endast toidupüramiid. Toidupüramiidis on kõik toiduained jaotatud rühmiti neljale põhikorrusele, lisaks on püramiidil põhi ja tipuosa. Püramiidi põhi

Vorsti, viinereid ja sinki võib väikestele lastele anda paar korda kuus.

näitab, et lapsed peaksid olema kehaliselt aktiivsed vähemalt 60 minutit päevas, soovitatavalt iga päev ning võimalusel värskes õhus. Selle korruse eesmärgiks on eakohase kehakaalu tagamine koos mitmekülgse ja tasakaalustatud toitumisega.

Esimesel põhikorrusel on päevases toidus kõige suuremat portsjonite hulka märkimisväärt toiduainete grupp. Energiasisaldusest lähtuvalt tuleks sellest ligi pool tarbida rukkileivana, veerand kartulina ning veerand teiste teraviljatoodetena. Teisel põhikorrusel

asuvad puu- ja köögiviljad ning marjad. Päevas soovitakse vähemalt 2 portsjonit puuvilju ja marju ning 3-5 portsjonit köögivilju (1 portsjon laste puhul 80 grammi). Arvesse läheb ka mahl või nektar.

Kolmandal põhikorrusel asuvad piim ja piimatooted ning liha-kala-kana-muna. Mõlemast grupist võiksid lapsed süüa päevas 2-3 portsjonit (1 portsjon 40 grammi). NB! Lastele ei ole soovitatav hüdrogeenitud taimerasva sisaldavad tooted (nt osad jäätised, kohukesed)! Vorsi, viinereid ja sinki võib väikestele lastele anda paar korda kuus. Neljandal põhikorrusel on lisatavad toidurasvad, pähklid ja seemned, mida päevas soovitatakse 3-4 portsjonit (1portsjon on 1 teelusikatäis rasvainet). Eelistada tuleks toiduõli ja vältida määrdeemargariine ja majoneesi.

Püramiidi tipus asuvad kõige väiksemas koguses soovitatavad toiduained: suhkur, mesi, moos, maiustused ning magusad karastusjookid. Lastele peab alati olema kättesaadav puhas joogivesi. Päevas tuleks süüa 3 põhitoitukorda ning 1-2 oodet. Lasteaias sööb laps 2 põhitoitukorda ja 1 oote, kodus tuleb süüa kindlasti õhtusöök.

Üritame siis südamenädalal oma tervise nimel palju liikuda ja tervislikult toituda!

Aita Lind, lasteaija juhataja

Lugemissoovitus

□ Tere, raamatusõber!

Seni, kui taimenatukesed aknalaual jõudu koguvad, jõuad veel paar head raamatut läbi lugeda.

Siinkohal tutvustan Sulle Tamara Miljutina teost "Inimesed minu elus". Teatud määral sobib see raamat ka ajaliselt käesolevasse perioodi, sest hiljuti (25.märtsil) möödus küüditamise aastapäev. Ka Miljutina kirjutab oma mälestusteraamatus küüditamisest. Tema ja teiste vene intelligentsi hulka kuuluvate isikute karistus kujunes eriti rängaks, sest nad pidid selle kolgata tee läbi käima kaks korda (1941. ja 1949.a.), vahelpeal õnnestus kolm aastat vabaduses olla.

Kui Sa selle raamatu läbi loed, võibolla suudad siis venelaste kui rahvuse vastu leebem olla. Tahan oma jutuga välja jõuda selleni, et pole mõtet süüdistada erinevaid rahvusi, vaid seda kõikehävitatavat kommunistlikku režiimi. Loe, meenuta ja tunne kaasa!

Teisena soovitan ühte viimase aja eesti proosakirjanduse pärli Tõnu Õnnepalu "Flandria päevikut". Õnnepa-

lu veetis 2007.aasta sügisel nelikümmend päeva Brüsseli lähedal kirjanike pansionaadis.

Eastist sai kirjanik ülesandeks teha ülestähendus Belgias veedetud aja kohta. Et kirjanike nn residents kujutas endast lihtsat talumaja kauges külakolkas, siis loomulikult seal mingit elumõllu ei toimunud. Kirjanik tunnistab ise: "Ja nüüd ma nagu ei saagi muud teha kui uidata (jalgrattaga), lugeda, mõtiskleda. Kõik muu tundub üleliigsena, lärmina."

Tulemuseks on 340 lehekülge vaimustavat, tarka ja kaasahaaravat filosoferimist elust, armastusest, surmast, ajaloost, loodushoiust (Õnnepalu on hariduselt bioloog) ja sajast muust asjast, mis inimese elu täidavad. Minu sõnaseadmise oskus ei küüni iseloomustama seda suurepärase teost. Tuleb lihtsalt ise lugeda. Kui juba alustad, siis võtab kirjanik Su endaga mõttelehennule kaasa ja maandudes tunned end palju targema ja paremana.

Ilusat kevadet!
Efeline

TÕSTAMAA MUUSEUM JA TÕSTAMAA MÕISAPREILIDE SELTS KUTSUVA

**KIPA-projekti raames toimuvale
LOODUSPÄEVALE,
mille raames EVE KÄÄR näitab
loodusfotosid ning viib läbi matka
kohalikele loodusradadele**

**Looduspäev toimub 19. aprillil kell 10
Tõstamaa mõisas ja hiljem metsas.**

**Osalejatel on soovituslik kaasa
võtta fotoaparaat ning selga panna
matkamiseks sobivad rõivad**

**KIPA – projekti toetab Pärnumaa
Kohaliku Omaalgatuse Programm**

Tõhela ja Ermistu järve

Foto: Eve Käär

Algus märtsikuu lehes

Ermistu järv on olnud (on ka praegu) parima latika kasvuga Eesti väikejärvede hulgas. 1970 -ndate aastate andmeil püüti järvest ligi 10 tonni kala, peamiselt latikat. Möödunud sajandil püüti järvest ligi 10 tonni kala, peamiselt latikat.

Möödunud sajandil oli saagis veel särg, ahven, haug, roosärg, nurg, luts, vahel ka koger, linask ja angerjas. 1978. aastal püüti 7 tonni kala: haugi 1,1 tonni, linaskit 2,2 tonni, särge 1,2 tonni. Andmed näitavad, et Ermistu jääb harvemini ummuksisse kui Tõhela. Ajaloomaterjalidest on teada, et kuuendikul järvest sai noorta vedada, seda seitsmes loomusepaigas. Linaski ja kogre kudemisajaks loeti erinevatel aastatel jaanipäeva ümbrust. Latikas kudes erinevate rühmadena neljal ajaperioodil järve lääneosas kõrkjates ja saarte ümber.

2007. aasta suvel oli lim-

noloogide katsepüükidel saagis seitset liiki kalu – ahven, haug, kiisk, latikas, nurg, roosärg ja särg. Võrreldes varasemate aastatega ei saadud Ermistust hinku ega linaskit.

Aastaid on Ermistusse asustatud erinevaid kalaliike, eriti oluliselt tuleb lugeda haugi ja angerjat. Teatud

Eestis haugi arvukus langeb, sest püügikoormus nii kutseliste kui ka harrastajate poolt on suur.

erinevatel põhjustel need liigid siin ise väga arvukateks ei muutu.

Haugile langeb ka suur püügikoormus, eriti õngitsejate poolt, samas aga on latikat oluliselt rohkem, kuid selle püük keerulisem ja püüdjaid vähem. Võrguga püüdjate arvelt on antud

kalastik eile, täna, homme...

praegu õngitsejatele parem võimalus püüda haugi, loodetavalt samal tasemel kui varasematel aastatel, sest järjestikused iga-aastased haugivastsete asustamised on hoidnud ja hoiavad veel tulevikuski mõnda aega haugi arvukust tasemel, kuid selle tegevuse mõju lõppemisel vähenevad oluliselt ka saagid. On selge, et nädalalõppudel on Ermistule kogunenud arvestatav hulk püüdjaid ja aluseid ning nende arv jõudnud juba kriitilise piirini. Kahjuks on enamuse püüdjate huvi suunatud haugile.

Ahven paikneb Ermistu järves ebaühtlasemalt (leidub ka suuri isendeid täispikkusega kuni 38 cm, kehakaaluga 700–800 g), kuid ahvenakarja põhiosa moodustavad noored 2–4 aastased isendid.

Ermistu järves on kalaliikidel erinevad elupaiga eelistused, paljud liigid ujuvad rohkem taimestikuvaba põhjaga aladel idakalda ja järve põhjajaoa piirkonnas.

Latikas on rohkem parves lõunaosas ja siin ka paremi-

ni püütav hilissügisel (saagis on kuni 1.5 kg isendid). Haugi arvukus on langenud, kuid püügis neid mõnda aega jätkub. Angerjaid (10000 ettekasvatatud isendit) asustati Ermistusse 2003.aastal, tönduspüügimõõtmised saavutatakse järgmisel aastal. Seega on lootust tuleval aastal mõni vingerdav elukas konksu otsa saada. 2003. aasta kalapüügistatistika alusel püüti järvest kokku 1,4 tonni kalu, sellest 480 kg angerjat.

Ermistu ja Tõhela, kaks madalaveelist, suurt veesilma vajaksid mõlemad endisest rohkem vett ja püüdjate mõistvat suhtumist (pole vaja püüda palju haugi - püüdke latikat!). Nende vastuoluliste sõlmede lahtharutamine tagab normaalse kalastamisvõimaluse ka tulevikus. Jõudu ja tahet neist asjust mõtlemisel, arutamisel ja mis peamine, tegutsemisel.

Mida edasi oodata? Praegused madalaveelised aastad, kuumad suved, sobivad hästi linaski kasvuks, linask on vii-

mastel aastatel aktiivselt toituv ka hilissügisel (ka Tõhelas ja Kaisma järves). Kogu Eestis haugi arvukus langeb, sest püügikoormus nii kutseliste kui ka harrastajate poolt on suur. Vähene haugi arvukus mõjutab läbi ärasöömise ka särje arvukuse tõusu. Kui haugikoelmuid napib, on ainsaks võimaluseks arvukuse tõstmiseks täiendav asustamine, mis loob või jätab samale tasemele püügivõimaluse. Asustamine nõuab rahalisi vahendeid, mida pole kunagi piisavalt palju.

Teine variant on püügikoormuse vähendamine läbi igasuguste keeldude ja teha mitmesuguseid kompromisse. Kas madalaveelises Tõhelas on üldse mõtet püüda nakkevõrkudega, kui napib sügavaid piirkondi, kuhu üldse võrke uputada? Pealegi jaotuvad erinevad kalaliigid järves ebaühtlaselt. Võrgupüügil on näiteks linaski tabamine korralihtsam kui õngega.

Haugi puhul tuleks kindlasti hoiduda peaaegu suguküp-

sete isaskalade väljapüüdmist (mõtlen kalu, kelle täispikkus on 41–43 cm) ja ka eriti suurte emaskalade tagasilaskmine järve oleks kiiduväärt tegu, pealegi on ju teada, et vanad haugid ei maitse enam nii suurepäraselt kui näiteks 1–2 kg isendid. Küll aga on need tegevused lihtsad ja efektiivsemad mitmetest asustamistest.

Tõhela on tulevikus eelkõige linaskijärv, kus tuleks võimalusel tõsta veetaset, piirata (või keelustada) võrgupüüki. Kõrgema veetaseme puhul pole see nii probleemne. Linaskipopulatsioonis on esindatud ka nooremad vanusrühmad, edukamad on 2003–2004. aastal koorunud kalade põlvkonnad. Kalastikus on toimunud oluline muudatus – linaski arvukus on tõusnud, haugi ja ahvena, vähem särje, arvukus aga langenud. Eriti oluline on haugi arvukuse langus.

Mõtles ja kirjutas,

Teet Krause,

Limnoloogiakeskuse kalauurija, kes on väikejärvede kalastikuga tegelenud 1995.aastast.

Kevadine elu keeb

Valla rannakalurid nõuavad esimesi räimenoose.

Kitsede elu oli tänavusel talvel kerge.

Viigrike teel Nigula turvakodusse.

Juba mitu päeva on Manija rannaniitudel kuulda kõrelaulu.

Manijalaste imeli

Et kõik ausalt ära rääkida, tuleb alustada sellest, et Vana Rõhu (nii kutsuvad vallavanemat manijalased) teatas mulle uuest kohutusest projekti juhtima hakata, sest Manija inimestele kulub kindlasti üks koolitus ära.

Sõna projekt kõlab küll väarikalt end siiski ka hirmutavalt! Ajasin sõrgu vastu, aga lõpuks polnud ikkagi pääsu.

Koostasini koolituse kava ja otsisin parimad lektorid, keda teadsin, siiski oli mulle endale eesmärgiks, et kõik esinejad oleks Manijal käinud. Ja nii käisid Manija ärksad inimesed talv otsa kuulamas loenguid ja vestlusi ühiskonna, ettevõtluse, regionaalpoliitika, Euroopa Liidu, trükimeedia, televisiooni, loodusfotograafia teemadel.

Lisaks tuletatakse tant-sukursuse käigus meelde kihnu tantse ja kui ilmad soojaks lähevad tuleb ka üks suur viltimise õpetamise päev. Et kõike õpitut ka natuke oma silmaga näha oli planeeritud ekskursioon Tallinna ja Hiiumaale. Tallinnas me ka ära käisime ja sellest teilegi pajatan.

Ootamatult pistis presidentki igale saarlasele terekäe pihku. No ikka vedas meil!

Hakatauseks peab ütleva, nagu ikka kipuvad meestel ootamatud äkkaigused kallale tulema ja nõnda kahanes meie reisieltskond vahetult enne reisi 12 liikmeliseks.

Te muidugi mõtlete, ah Tallinn, tavaline asi! Siiski polnud mitmed manijalased pealinna aastakümneid saanud ja veel niimoodi koos reisida, seda tehti ikka vene ajal viimati.

President tervitas kõiki saarlasi kui kal

Ilm karjalaskepäeval oli oiuline ja meie seiklus algas. Kõigepealt napsasime endile bussi giidiks Mart Helme ja põrutasime Koplisse vaatama kuidas vaesem rahvas elab, aga võrreldes ammuste aegadelega oli seal kaunis kenake.

Patarei vangla juures ühines meiega Eesti Päevalehe ajakirjanik Anneli Ammas ja bussi hakkas saatma paparatso auto. Olime kohe nagu staarid.

Edasi ootasid tornid ehk siis Ühispana 21. korrus. Meie oma Vanajüri Annil on seal käsi sees, sest tema lapselaps Evelin töötab pangas avalike suhete juhina. Aga kuna Evelin on väikesest tütreka kodu siis korraldas meile kena vastuvõtu Kai – Riin Meri.

Juba liftiga sõit oli super põnev, rääkimata lummast vaatet linnale ja Manija rahvas muudkui ahhetas, no on ikka tõesti pankuritel äge vaade. Laua ootasid kohvid, mahlad ja pirukad, kaugelt tulijale kena üllatus. Mälestuseks kingiti veel kruusidki.

sed seiklused pealinnas

leid külalisi.

Küll oli 21. korruselt linnale uhke vaade.

Mart Helme Pirita kloostrielu tutvustamas.

Marko Pomerants riigikogu tööst rääkimas.

Järgmisena oodati meid Tunne Kelami büroos, sest just Kelami Brüsseli assistent Kadri Kopli ja büroo juhataja Kaja Villem viisid meid Euroopa Liidu eluga kurssi.

Edasi viis tee otse Kadrioru presidendi majapidamist kaema. Uhke ja mitut võimu näinud häärber. Meile tehti väga põhjalik ekskursioon ja ootamatult pistis presidentki igale saarlasele terekäe pihku. No ikka vedas meil!

Mardi juhtimisel sõitsime edasi Piritala kloostri vare-

metesse. Päike, linnulaul ja ajaloohõng. Veel pilk kilukarbivaatele ja juba ootas meid Gerda Kordemets telemajas. Oli aeg väikeseks lõunasöögiks ja kuna telemaja puhveti seinad on palju igasugu seiku ja kuulsusi näinud siis andsime ka meie sinna tagasihoidliku panuse, sest mitmed meie ekraanilt vastu vaatavad tuttavad näod tulid pärima, kes me oleme ja mis asju ajame.

Kõht täis, asusime Gerda juhtimisel maja revideerima. Stuudiod, muuseum, nukutu-

ba ja ikka kõikjal sõbralikud teelinimesed. Korra oli meil ka kaotusi, sest üks meie seast eksis ära, aga väikesest segadusest lahendasid turvatöötajad.

Kell oli ainus halastamatu faktor meie reisil ja juba ootas meid Päevaleht. On raske ette kujutada, et määratu suures ruumis töötab mitu saartäit ehk üle saja inimese arvuti taga usina töomesilasena ja iga päeva lõpuks sünnib sellest ajaleht. Uskumatu!

Aga Riigikogus meid juba oodati ja bussijuht Andol tuli imekiiresti Toompeale tipp-tunnist läbi trügida. Riigikogus ei olnud just rahvarohke, vaatasime üle tähtsamad ruumid ja kohtusime Marko Pomerantsiga, kes läbi lustaka ja vürtsitatud huumori rääkis riigikogulaste tegemistest.

Pärast jalutasime Mardiga Toompeal, patused astusid

läbi Nevski kirikust ja imetlesime Patkuli vaateplatsilt alllinna.

Saarlase igapäevaelu piirub ikka õhtuste uudistega läbi telekanalite, aga hoopis teine asi on ise korra kaadri taga käia, vaadata elu kohapeal, tunda presidendi käesurvet, kogeda hulka lahkeid ja toremaid inimesi.

Võibolla aru saada, et meie siin saarel ei olegi maailma nabad vaid siiski kõigest üks väike osa sellest.

Hilisõhtul, kui laevuke meid tähistava saatel kodusadamasse tüüris olime küll päris väsinud, aga reisiga väga rahul.

Riida Ülle,
projekti juht

Koolituse toetus saadi regionaalarengu programmist Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse vahendusel.

Jutt kalast Tõstamaa kalatrepil

Juuresoleval fotol olev, täpselt tuvastamata kala (ilmselt mingi karplane), on püütud paljakäsi Tõstamaa jõe kalatrepilt.

Oli 2001. aasta maikuu lõpp, ilm oli soe ning jõevee tase nii madal, et meie vetesse kudema tulnud kala oli kuivale jäänud. Näha oli, et ta oli pikka aega, ent tulutult, püüdnud kivide vahelt välja

rabeleda. Kala soomus oli külgedelt väga räsitud.

Kuna ta oli siiski veel hinges, aitasin kala vette tagasi, aga elulooma temast enam ei saanud. Söögilauale aga kõlbab küll ja enamgi veel. Kala kaalus 11 kg ning oli 85 cm pikk, kusjuures tema liha oli punakas ja võrreldav sealihaga. Maitsvat mereelukat jagus nii purki, ahjupotti kui ka pannile.

Enno Kase

Kolmapäeval, 30. aprillil
külastab Tõstamaad Riigikogu liige ja
riigikaitsekomisjoni esimees
Mati Raidma Reformierakonnast.

Kohtumine vallarahvaga toimub
30. aprillil kell 17 Tõstamaa rahvamajas.

Vallarahvas saab aru pärida, mida on Mati Raidma saadud mandaadiga aasta jooksul Riigikogus korda saatnud ja mis ootab tegemist.

Olen osa loodusest

Täpselt selline on tänavuse keskkonnanädala "Ökokratt" teema. Meie kodukant pakub tohutul palju võimalusi – meri, järved, ojad, rabad, lited, metsad, puisniidud, rannikuniidud... On ka õnneks palju loodusest ja keskkonnast hoolivaid inimesi. Järgnevalt päevade kaupa meie plaanisolevatest tegemistest:

21. aprill

□ Eve Kääri loodusfotode näituse avamine lasteaia saalis.

□ Õppekäik Tõstamaa mõisaparki.

22. aprill

□ Bussireis Kastna poolsaarele. Kastna tammed ja kadastik.

□ Kogume mere äärest ja loodusest meisterdamise materjali – kive, liiva, oksa, sammalt, teokarpe, kadaka-

marju, puukoort jm.

□ Kastna mõisas on Volmerite istutatud dendraarium (osaliselt hooldamata). Uurime, kuidas võõrliigid Eesti tingimustes kasvavad?

23. aprill

□ Eve Kääri loodusdigifotode ja loodusfilmide vaatamine lasteaia saalis.

□ Rühmad meisterdavad looduslikust materjalist. Valminud tööd jäävad kõigile vaatamiseks koridori aken-dele.

24. aprill

□ Bussireis Tõstamaa vallas asuvate mageveekogude juurde.

♦ kopratamm ojal

♦ Ermistu järv – suurim järv Pärnumaal. Järvemuda kasutamine ravieesmärgil. Järvekalad, veelinnud.

♦ Tõhela järv, linnuvaatlustorn.

Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus ning Tõstamaa Vallavalitsus korraldavad kolmapäeval, 7. mail kell 15 kuni 17 Tõstamaa rahvamajas

PÄRNUMAA ETTEVÕTLUS- JA ARENDUSKESKUS

INFOSEMINARI ETTEVÕTJATELE

Käsitletavad teemad:

- ♦ Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse teenused;
- ♦ Stardi- ja kasvutoetus alustavatele ettevõtetele;
- ♦ Eksporditurunduse programm;
- ♦ Koolitus- ja nõustamistoetus;
- ♦ Maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetus;

Seminari viivad läbi Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse konsultandid.

SEMINAR ON TASUTA.

Info ning eelregistreerimine hiljemalt 6.05.2008
Tõstamaa vallavalitsus, telefon 449 6180
kerli@tostamaa.e

est

♦ loodusvarad ja Alu karjäär. Mis saab karjäärist, kui sealt enam kruusa ei kaevandata? Karjääri ümbruses kasvab haruldane sõnajalg – ehk leiame üles.

25. aprill

▣ Koristame lasteaia lähedal asuvast luitemetsast prahti. (Teeme ära!)

▣ Kuulame linnulaulu ja püüame ära arvata, millised linnud meie metsas elavad.

▣ Keskkonnanädala lõpetamine ja väike piknik lasteaia õues.

Ekskursioonidel osalevad meie valla parimad looduse-tundjad. Kui aga KIK rahastab projekti "Tõstamaa ja Soomaa looduse võlude avastamine ja loodusfotode näituse korraldamine", viime lapsed ja nende vanemad septembris Soomaale sügist tervitama.

Aita Lind,
lasteaia juhataja

▣ Alates maikuust algab Kihnu Väina Merepargi loodusmatkajuhtide koolitus, kus nelja õppepäeva jooksul õpetatakse tundma merepargi loodust ja vaatamisväärsusi.

Õppepäevade eesmärgiks on tutvustada Kihnu, Manija, Tõstamaa ja Varbla loodushuvilistele ja turistidega töötavatele inimestele merepargi kultuuri- ja loodusväärtusi. Õppepäevade tulemusel oskavad osalejad tutvustada külalistele kogu merepargi piirkonnas olevaid kultuuri- ja loodusväärtusi.

Ühtlasi on õppepäevad sissejuhatuseks pikemale plaanitavale kursusele, mille raames õpetatakse matkade ja ekskursioonide planeerimist, korraldamist ning läbiviimist.

Esimene koolituspäev toimub Kihnus 6.mail. Õppepäevadele palume eelnevalt registreerida telefonil 50 83 834 või e-mailitsi liina@tostamaa.ee. Kontaktisikuks Liina Käär, kes huvi korral tutvustab õppepäevade kava ja muud sellega seonduvat täpsemalt.

Liina Käär, projektijuht

KUHU MINNA

Teisipäeval, 22. aprillil kell 17 **Tõstamaa rahvamajas**

UKRAINA TSIRKUS.

Kavas koerad ja kassid, žonglöörid, kautšukitõrjajad, joogi, antipood vihmarajudega, mustkunstnik, monoratas, kellad, lõbus kloun, mäng taldrikutega, originaalne number kaabuga.

Sissepääs lastele 40 krooni, täiskasvanutele 50 krooni

Laupäeval, 10. mail kell 19 **Tõstamaa mõisas**

Eesti Vabariigi 90. aastapäevale pühendatud kontsert,

esineb ansambel Vägilased. Kontsert on kingitus meie valla rahvale.

EELTEADE

Tõstamaa valla hariduselu 320 ja kooli kokkutulek toimub oktoobris 2008.

Lugupeetud aiandushuvilised!

Sillametsa talu Pootsist alustab igakevadist taimede müüki.

Saadaval suures valikus **KÖÖGIVILJA- JA LILLETAIMI**. Palju uusi sorte ja värve lisaks tavalistele. Uudisena erinevat värvi rippuvad fuksiad ja raudürdid amplisse.

Asutustele ja edasimüüjatele müük arvetega, ettetellimine ja kohaletoimetamine. Olete oodatud meile iga päev ja igal ajal, parim aeg siiski õhtuti.

Müügipäevad:

TÕSTAMAAL ALEVI PARKLAS
alates 2. maist igal reedel kell 9 - 11.30

TÕHELAS 9. ja 23.mail, 6. ja 13. juunil kell 12 - 13.30

Info tel 449 6354 või 528 0086

Ilusat kevadet soovides Milvi

Lääne piirivalvepiirkond ootab Pärlselja noortelaagrisse (Varbla vald)

tööle suvehooajaks (mai-september 2008)

KOKKASID, KORISTAJAID JA KÖÖGITÖÖLISI

(töö vahetustega, võimalik ööbida kohapeal).

Täpsem info: 445 8158; 512 3136.

Tööd saavad

KARJAK(lüpsmine, vasikate talitamine)

ÕÖKARJAK JA TRAKTORIST-KARJAK

tütarettevõttes Tõhela Farmid OÜ, mis asub Tõstamaa vallas Tõhela külas

Väljaõpe kohapeal. Toetame elamispinna osas

Kui oled töökohast huvitatud, siis võta meiega ühendust tel 5569 6992 või e-posti aadressil kaie.kasemets@farmid.ee

Aprillikuu juubilarid

ELLA KOLLO 95
HILDA PINN 92
JÜRI SALK 86
LINDA ESTAM 86
SALME KASELA 81
JUTA KASE 81
ENDEL ANDRESE 81
VELLO LAPP 78
HEINO MIIDO 77
VAIKI KRUUSMA 77
ÕILME VAARMAA 77
EDI TÕNISMAA 76

ENDEL RAAVIK 75
ELMAR KULD 75
HELDI KIIRATS 75
ARNO GUUTMANN 74
AINO RAAVIK 74
JAAN VIMM 73
IVA KALBACH 72
LEMBIT PALUSALU 72
EDUARD METSAMÄGI 71
VIRVE-ÕIELA EDVAND 70
ESTA PRESS 60
VILJA KLAAS 60

*Õnnitleme uut vallakodanikku ja
tema vanemaid
K atre K aldas – 1.04.2008*

**VOLDEMAR
SALUMETS**
6.03.1925 – 27.03.2008

ARTUR LAAN
13.04.1924 – 6.04.2008

HEINO KALLAS
25.01.1948 – 12.04.2008

JÜRI PEENOJA
8.11.1928 – 12.04.2008

